

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ**

ՓՈՔՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

**ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԿՐԱԳԻՐ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՆԵՐԱՃՈՒԹՅՈՒՆ

2. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ
3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՇԽԱՀՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴՐԻՔԸ, ՈՒՆԻՏՖԸ , ԲՆԱԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
4. ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ
6. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ , ԿՐԹԱԿԱՆ , ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ և ՍՊՈՐՏԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ
7. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԵՆՍԱԿԱՆ և ԿՈՄՈՒՆԻԿԱՅԻՈՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ
8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ
9. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒՇԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ
10. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ
11. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ և ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ
12. ԸՍՏ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԻ ԱՌԱՋԸՆԹԱՅ ԾՐԱԳՐԵՐԻ , ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄ և ԿՈՆԿՐԵՏ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՁԱԿԵՐՊՈՒՄ
13. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

ՆԵՐԱՃՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզի Փոքրաշեն համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀՀԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիր:

ՀՀԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ոլորտներում), ՀՀԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները: Ինչպես նաև՝ «Համայնքների ֆինանսիստների միավորում» հասարակական կազմակերպության կողմից մշակված և ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության կողմից 2014 թվականին հավանության արժանացած «Համայնքի զարգացման քառամյա ծրագրի մշակման և կառավարման մեթոդաբանության» կիրառման ուղեցույցի մեթոդաբանական առանձնահատկությունները և ծրագրային հիմքերը:

1. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Փոքրաշեն գյուղը գտնվում է Շիրակի մարզում, Երևան-Գյումրի-Բավրա գլխավոր մայրուղու 14-րդ կմ հատվածում, սահմանակից է մարզի հինգ գյուղերի վարչական տարածքների հետ: Դրանք են՝ Թորոսգյուղ, Մեծ Սարիար, Արփենի, Կարմրաքար և Քեթի:

Գյուղը հիմնադրվել է 1827թ. ներկայիս տեղում, բնակչությունը գաղթել են Բասենի գավառի Ախա գյուղից:

Վարչական տարածքը կազմում է 706.34հա, որից գյուղի բնակատեղը՝ 28,93հա:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՇԽԱՀՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ, ՌԵԼԻԵՅՆ, ԲՆԱԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Գյուղի աշխարհագրական դիրքը լեռնային է: Փոքրաշեն համայնքը գտնվում է ծովի մակերևույթից 2000մ բարձրության վրա, Ախուրյանից հյուսիս-արևելք 15կմ, Գյումրիից 12կմ հեռավորության վրա:

Կլիմայական պայմաններն անբարենպաստ են: Տարվա եղանակներից անհամեմատ լավ է ամառը՝ հաճախակի քամիներով, գարունը սովորաբեր ուշ է գալիս, իսկ ձմեռը սաստիկ ցրտաշունչ է:

Տարեկան տեղումները քիչ են, սովորաբար՝ կարկտի տեսքով;

Գյուղը գտնվում է ուժեղ սեյսմիկ գոտում, դրավառ ապացույցներ հաղնդիսանում 1988թ.-ի երկրաշարժը:

Գյուղը խմելու ջուր ստանում է համայնքի վարչական տարածքներում գտնվող լեռնային աղբյուրներից: Չկա ոռոգման ջուր:

թ/թ	2017	2018	2019	2020	2021
Բնակչության թիվը	241				
Տղամարդ	134				
Կին	107				
Այլընտրանքային	Բարձրագույն	22			
	Միջն. մասնագիտական	31			
	Միջնակարգ	140			
	Ութնամյա	12			
	Տարրական	-			
Նպաստառուների թիվը	3				
Տնտեսությունների թիվը	47				
Ծնունդ	5				
Մահ	-				
Արտագնա աշխատանք	33				
Ժամանակավոր բացակայողներ	8				
Ժամանակավոր բնակվողներ	15				
Դպրոցական տարիքի 7-17 տարեկաններ	18				
Ծնողագուրկ երեխաներ	-				
Աշխատունակներ	97				
Թոշակառուներ	22				
Հաշմանդամներ	6				

Բնակարանի կարիքավորներ	10				
---------------------------	----	--	--	--	--

Ի Ն Չ՞ Է ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

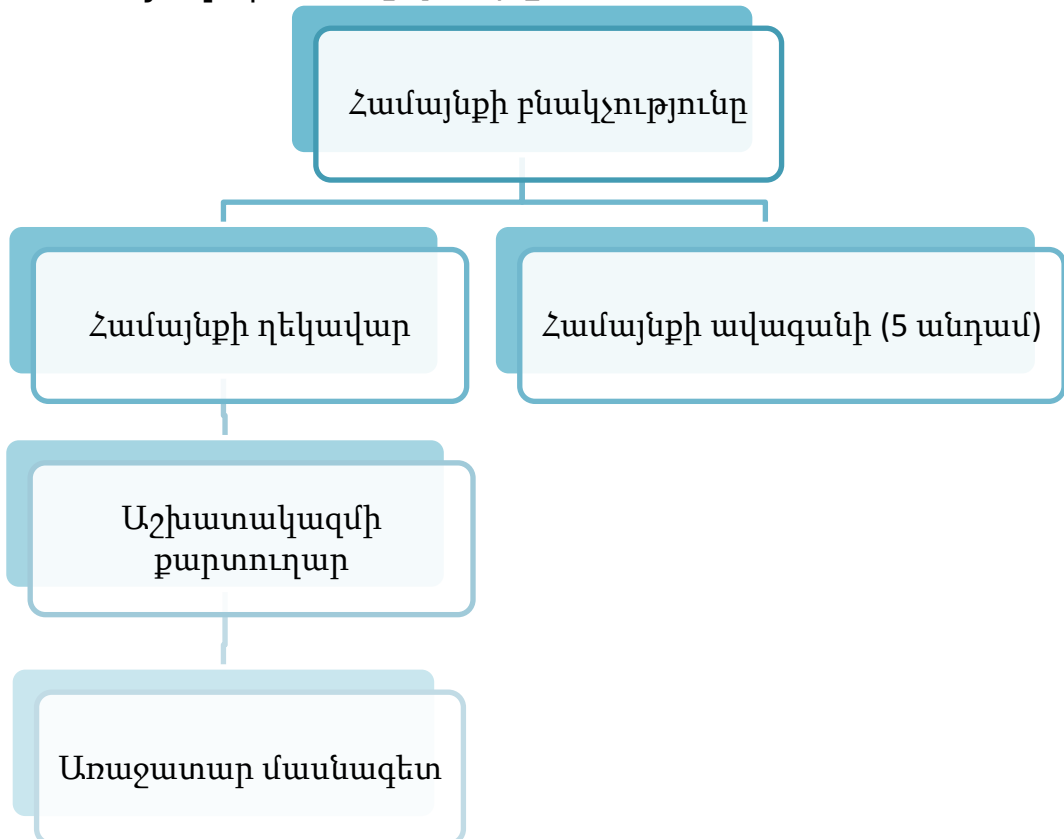
Հ ն գ ա մ յ ա ծրագիրն իրենից ներկայացնում է համայնքի սոցիալ - տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտ ֆինանսական, տնտեսական և մարդկային ռեսուրսների գնահատման արդյունքում նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի ամբողջությունն արտահայտող փաստաթուղթ, որը նախատեսում է ռազմավարական քաղաքականությանը համայնքի հիմնախնդիրների արդյունավետ լուծումը և նպատակային բյուջետավորման գործընթացի իրականացումը:

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

Տեղական ինքնակառավարումն համայնքում իրականացվում է համայնքի ղեկավարի և ավագանու միջոցով: 2014 թվ ակ ան ի ապր ի լ ին կայացած ՏԻՄ ընտրություններում համայնքի ղեկավար է վ ե ռ ը ն տր վ ե լ Կ ար ե ն Հ ա մ լ է տ ի Վ ար դ ան յ ան ը :

Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը բաղկացած է 2 աշխատակցի ց , համայնքի ավագանին բ աղ կ աց ած է 5 անդամից:

Փոքրաշենի գյուղական համայնքի աշխատակազմ և ն և ի հ ե տ ն յ ա լ կ առ ու ց վ ած ք ր .

Տեղեկություններ համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատակիցների վերաբերյալ

Հ/Հ	Անուն, ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությ ու և .	Մասնագիտ.	Ծննդյան տարեթիվ
1	Վարդանյան Կարեն	համայնքի ղեկավար	բարձրագույն	մանկավարժ	19.02.1980
2	Մովսիսյան Մելանյա	Առաջատար մասնագետ	միջ. մասն.	հաշվապահ	14.02.1962
3	Վարդանյան Ռոբերտ	աշխատակազմի քարտուղար	բարձրագույն	տնտեսագետ	01.11.1989

Համառոտ տեղեկություններ համայնքի ավագանու մասին

Փոքրաչեն համայնքի ավագանին ընտրվել է 2016 թվականի հոկտեմբերի 2-ին և կազմված է 5 անդամներից:

	Անուն, ազգանուն	Ծննդյան տարեթիվը	Կրթությունը	Մասնագիտությունը
1	Յոզիանիսյան Օսիկ	1969	միջ / մասն .	շինարար
2	Վարդանյան Արթուր	1985	միջնակարգ	-
3	Սահակյան Վարդան	1983	միջնակարգ	-
4	Պարսամյան Սվետիկ	1984	միջ / մասն .	մանկավարժ
5	Պարսամյան Գրիշա	1990	միջնակարգ	-

Կոմունիկացիոն համակարգեր

Համայնքի խմելու ջրի մատակարարումը շուրջօրյա է: Համայնքը սնուցվում է համայնքի վարչական տարածքում գտնվող Լեռնային աղբյուրներից, որոնց ջուրը հավաքվում է 100 խոր.մ տարողությամբ ՕԿՁ-ից: Համայնքի խմելու ջրի պահանջներն օրական կազմում են 1000-1200 Լ ի տր:

Համայնքը գազաֆիկացված չէ:

Համայնքի տնտեսություններն ապահովված չեն կոյուղագծերով:

Համայնքի տնտեսություններն ապահովված չեն ֆիքսված հեռախոսակապով, իսկ գրեթե բոլոր տնտեսություններն օգտվում են Վիվա-Սելլ-ՄՏՍ ընկերության կողմից սպասարկվող ինտերնետային կապից:

Անհրաժեշտ է կատարել փողոցների նորոգում, ջրահեռացման ապահովում, գազաֆիկացում, կոյուղագծերի անցկացում և փողոցների լուսավորության անցկացում:

Համայնքի կոմունիկացիոն կառույցների նկարագիրը

h/h	Անվանումը	Չափման միավորը	Քանակը	Կատարման տևական	Է ենթակա վերանորոգման	Վերանորոգված	Նոր կառուցված	Ծանոթություն
1	Տնային հեռախոսակապ	-	-					
2	Էլեկտրաֆիկացում		44					
3	Ինտերնետային կապ		22					
4	Կենտրոնացված ջրամատակարարում		44					
5	Կենտրոնացված կոյուղի		-					

Բնակարանային տնտեսություն

Համայնքն ունի 21 առանձնատուն: Անապահով ու բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը 26 է:

Համայնքի հողային հաշվեկշիռը

Ծիրակի մարզի Փոքրաշենի համայնքի ղեկավարի կողմից 01.07.2016թ. դրությամբ կազմված հողային հաշվեկշիռն, ըստ

նպատակային նշանակություն, հողատեսքերի և սեփականություն սուբյեկտների.

1. Գյուղատնտեսական նշանակություն հողեր 706,34 հա:
2. Բնակավայրի հողեր 28,93 հա, որից տնամերձ 17,44 հա:
3. Արդյունաբերական, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակություն հողեր 4,31 հա:
4. Էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի և կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողեր 5,86 հա:
5. Հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր 0,72 հա:
6. Հատուկ նշանակություն հողեր 0 հա:
7. Անտառային հողեր 0 հա:
8. Ջրային հողեր 0 հա:
9. Պահուստային հողեր 0 հա:

Քաղաքացիների սեփականություն հողեր 17,44 հա:

Իրավաբանական անձանց հողեր 0 հա:

Համայնքային սեփականություն 722,1 հա:

Պետական սեփականություն հողեր 6,62 հա:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը օգտվել է հողերի սեփականաշնորհու միջ, որի արդյունքում յուրաքանչյուր բնակչի հատկացվել է 0,12 հատնամերձ:

Չկան աշխատատեղեր, այդ իսկ պատճառով բնակչության արտահոսքը արտերկրներ մեծ է:

Գյուղատնտեսական նշանակություն հողերի պատկերը հետևյալն է՝ 706,34 հա:

Վարելահողեր՝ - 120,01 հա:

Տնամերձ - 17,44 հա

Անասնապահություն, որից

Խոշոր շերամբեր անասուններ - 149

Մանր շերամբեր անասուններ - 372

Մարդատար ավտոմեքենաներ - 28 հատ:

Բնակիչների միակ եկամուտը նպաստն ու թոշակներն:

Փոքրաշեն համայնքն իր բնագավառին բնորոշ գործունեությունը կազմակերպում է ա/միջնակարգ դպրոցի միջոցով:

Արտադրություն

Փոքրաշենի համայնքում արդյունաբերական ձեռնարկություններ չկան:

Կրթություն

Կրթական գործը համայնքում կազմակերպվում է
համայնքի միջնակարգ դպրոցում, որը գործում է
քարաշեն շենքում: Դպրոց են հաճախում 18
աշակերտներ:

Մշակույթ, սպորտ

Համայնքը չունի մշակույթի կենտրոն, գրադարան:

Առողջապահություն

Համայնքը չունի բուժկետ: Անհրաժեշտության դեպքում բնակչությանն օգտվում է Մայիսյան գյուղի առողջության կենտրոնից:

Համայնքի ուժեղ կողմերը

1. Համայնքը գտնվում է միջպետական նշանակության ունեցող Երևան-Գյումրի-Բավրամյորոլու վրա:

Համայնքի թույլ կողմերը

1. Գործազրկության բարձր մակարդակը
2. Ճանապարհների անմխիթար վիճակը
3. Գազաֆիկացման բացակայությունը
4. Ոռոգման ջրի բացակայությունը
5. Եղանակի ոչ համաչափ բաշխվածությունը (Երկարատև ձմեռ)
6. Ազգաբնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների ցածր մակարդակը և անվճար ունակությունը:

Համայնքին սպառնացող վտանգները

հոգևոր-մշակութային կյանքի իսպառ վերացումը
ներհամայնքային ճանապարհների անբարեկարգ լինելը
Խմելու ջրագծերի ոչ լավ վիճակ
Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգման պակաս

Համայնքի ռազմավարությունն ու հիմնական նպատակները

Կոմունիկացիոն խնդիրները

Շուրջօրյա ջրամատակարարման ապահովում
ներհամայնքային բոլոր ճանապարհների բարեկարգում
միջհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում
բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում
գյուղատնտեսության և անասնապահության շահութաբերության բարձրացում

Կառուցապատում

Համայնքային կենտրոնի կառուցում

Գյուղատնտեսություն

Անասնապահության զարգացում

Բնակարանային տնտեսություն

Հիփոթեքային վարկավորման միջոցով հին և կիսավթարային բնակարանների ներանորոգում- ամրացում, նոր բնակելի տների կառուցում

Մշակույթ և սպորտ

Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների կազմակերպում

Բնապահպանություն

Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում, ամենամյա ծառատնկում:

ԾՐԱԳԻՐ 1

Ն եր հ ամ այ ն ք այ ի ն ճ ան ապար հ ն եր ի փ ո ս ալ ց ու մ ,
ն ո թ ո գ ու մ :

ԾՐԱԳԻՐ 2

Փ ո քր աշ ե ն հ ամ այ ն ք ու մ խ մ ե լ ու ջ թ ի ջ թ ա գ ծ ի
հ գ ո թ ա գ մ ան ա վ ե լ ա գ ու մ :

ԾՐԱԳԻՐ 3

Յ ամ այ ն ք ի փ ո ղ ո գ այ ի ն լ ու ս ա վ ո թ ու թ յ ան ան ց կ ա գ ու մ :

ԾՐԱԳԻՐ 4

Յ ամ այ ն ք այ ի ն կ ե ն տր ո ն ի կ առ ու ց ու մ , ո թ ի ն ի թ մ ե ջ
ն եր առ ու մ է հ ամ այ ն ք այ ի ն գր ադ ար ան ը և գ յ ու ղ ի
ե թ ի տաս ար ղ ու թ յ ան ժ ամ ան ց այ ի ն կ ե ն տր ո ն :

ԾՐԱԳԻՐ 4

Յ ամ այ ն ք ի գ ա գ ա \$ ի կ ա գ ու մ :

ՀԱՍՏԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ ՏՐԱԿՏՈՐՆԵՐԻ , ՍԵՔԵՆՔՆԵՐԻ , ԳՅՈՒՂՏԵԽՆԻԿԱՅԻ
ՈՒ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

	Ա ն վ ան ու մ ը	Ք ան ա կ ը	Ֆ ի գ ի կ ա կ ան (ս ար ք ի ն)	վ ի ճ ա կ ը
1	Բ ե ո ն ա տ ար ա վ տ ո մ ե ք ե ն ք ն ե թ	2		ս ար ք ի ն

ՓՈՔՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼ_ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

	ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ	Չ ափի մ ի ա վ ո ղ	2017թ. Ն ախատ	2018թ. Ն ախատ	2019թ. Ն ախատ	2020թ. Ն ախատ.
1	Համայնքի տարածքը	հա	706,34			
2	Բնակչության թիվը	մարդ	241			
3	Ծնունդ	մարդ	5			
4	Մահացողներ	մարդ	-			
5	Աշխ. ռեսուրսները, այդ թվում զբաղվածներ ըստ տնտ. ճյուղերի	մարդ	113			
6	Գործազրկության մակարդակը	%	70			
7	Առևտրի հասարակական սննդի օբյեկտների թիվը	-	-			
8	Պահուստային հոդեր	-	-			
9	Պահուստային հոդերի օգտագործման մակարդակ	-	-			
10	Խմելու ջրագծերի ներհամայնքային ցանցի երկարությունը	գծ/մ	2500			
11	Ներհամայնքային ոռոգման ցանցի երկարությունը	-	-			
12	Ոռոգման համակարգի տակ ընկած հոդեր	հա	-			
13	Ներհամայնքային փողոցների ճանապարհների երկարությունը	կմ	2500			
14	Չբարեկարգված փողոցների ճանապարհների երկարությունը	կմ	2000			

15	Մասնավոր բնակ . Ֆոնդ	հազ . ք մ	-			
16	Բնակելի տան կարիքավոր ընտանիքների թիվը	հատ	15			
17	Մեկ շնչին ընկնող ջրի սպառումը ,լ .	լ օր	5			
18	Ջրի կորուստները ցանցում	%	40			
19	Սովորողների թիվը հանրակրթական դպրոցում	մարդ	18			
20	Երեխաների թիվը մանկապարտեզում	մարդ	-			
21	Գյուղապետարանի և ենթակառուցվ . Աշխատողների թիվը	մարդ	2			

**Համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի
ֆիզիկական վիճակը**

1. Վագոն-տնակ /գրասենյակ/ - 1 հատ
2. Բնակելի տուն – 15 հատ
3. Աթոռ – 4 հատ
4. Գրասենյան – 2 հատ
5. Պահարան – 1 հատ
6. Գրքեր – 1500 կտոր

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Համայնքում կոնկրետ ծրագիր իրականացնելու համար կարևոր նշանակություն ունի համայնքի ֆինանսական միջոցների գնահատումը և կանխատեսումը: ՀՀ Շիրակի մարզի Փոքրաշենի համայնքում այն ունի հետևյալ պատկերը.

Եկամուտի տեսակը	2017 վիսստ.	Կանխատեսում			
		2018	2019	2020	2021

Ա	ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ				
1	Հողի հարկ	19,2			
2	Գույքահարկ ընդամենը	412,8			
3	Տեղական տուրքեր				
Բ	ՈՉ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ				
4	Պահուստային հողերի վարձավճարներ	295,4			
5	Գույքի վարձակալության վճարներ				
6	Տեղական վճարներ				
7	Այլ ոչ հարկային եկամուտներ				
8	Ազատ միջոցներ				
Գ	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՏՐԱՆՍՖԵՐՏՆԵՐ՝ դոտացիա	3775,0			
Դ	ՏԱՐԵՄԿՉԲԻ ԱԶԱՏ ՄՆԱՑՈՐԴ				

ԵԶՐԱՓՈՒԿՈՒՄ

Փոքր աշեխի համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հսկայա ծրագիրն հիմք է հանդիսանալու համայնքի տարեկան ծրագրերի, բյուջեների մշակման և կատարման աշխատանքները կազմակերպելիս:

Ելնելով համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հսկայա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից, շատ կարևոր է սեփական եկամուտների լրացուցիչ աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը:

2017- 2021 թթ. համայնքային բյուջեները պետք է մշակել որպես զարգացման ծրագրային բյուջեներ, որոնցով հնարավոր կլինի իրականացնել ինչպես ընթացիկ և հիմնական վերանորոգման աշխատանքներ, այնպես էլ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրեր:

Համայնքի զարգացման կոնկրետ ծրագրեր կարելի է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, Շիրակի մարզպետարան, լրացուցիչ ներդրումներ հայթայթելու նպատակով: Նախատեսվում է փնտրել ինվեստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել գործարարների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրումների ներդրումները:

Համայնքի զարգացման հսկայա ծրագիրը կազմվել է համայնքի ռազմավարության առաջնահերթ ծրագրերի ընդգրկման ու ֆինանսական միջոցների ապահովման հնարավոր համադրմամբ ու իրագործելիության բարձր հավանականությամբ :